

Мелітопольський державний університет імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра початкової освіти

Освітня програма «Початкова освіта. Інклюзивна освіта»

Назва курсу	Технології інклюзивного навчання в початковій школі
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Викладач	Дубяга Світлана Миколаївна
Профайл викладача	http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial/kafedra-pochatkovoyi-osviti/sklad-kafedry-pochatkovoyi-osvity/dubyaga-svitlana-mykolayivna/
Контактний тел.	0676017804
Е-mail:	svetlana_107@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4307
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю среда з 14.20 до 17.00 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю Viber (0676017804) в робочі дні з 9.00 до 17.00

1. Анотація до курсу

Предметом вивчення освітньої компоненти є процес ознайомлення з ефективними технологіями навчання дітей з особливими освітніми проблемами. інноваційними підходами до навчання. Освітня компонента допомагає здобувачам вищої освіти оволодіти методичними прийомами, що допоможуть адаптації дитини та модифікації навчального середовища, забезпечення навчальних потреб учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивних умовах закладів загальної середньої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: основи інклюзивної педагогіки, психологія осіб з особливими освітніми потребами, організація освітнього інклюзивного середовища, педагогічні технології.

2. Мета та завдання курсу

Місце дисципліни в освітній програмі (обов'язкова).

Метою дисципліни є процес ознайомлення з інноваційними методиками навчання дітей з особливими освітніми потребами в початковій школі.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність до оцінювання сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ФК 2. Здатність працювати з інформацією і знаннями з методик та інноваційних технологій в галузі початкової освіти

ФК 12. Здатність до розроблення програм та методик, технологій навчання і виховання молодших школярів.

ФК 13. Здатність демонструвати глибокі знання з методик та технологій навчання в початковій школі.

ФК 15. Здатність до моделювання уроків за різними навчальними технологіями, використання сучасних методів і методичних прийомів навчання на уроках у початкових класах.

ФК 17. Здатність до самостійного аналізу освітніх та наукових завдань з метою побудови та застосування комп'ютерних інформаційних технологій.

ФК 20. Здатність ефективно працювати в умовах інклюзивного навчання в початковій школі.

3. Формат курсу

Очний (offline) у вигляді лекційних та практичних занять. Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького. Навчальний матеріал дисципліни структурований за темами, кожна з яких є відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульного контролю та аналіз результатів його виконання.

Дисципліна викладається у формі лекційних та практичних занять.

4. Результати навчання

ПРН 3. Використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання.

ПРН 4. Створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище (в т. ч. в інклюзивному класі), зорієнтоване на особистісний, творчий і духовний розвиток учнів, з дотриманням правил забезпечення безпеки учнів.

ПРН 12. Володіти новими інноваційними технологіями у професійній сфері, користуватися сучасними педагогічними технологіями при підготовці і проведенні уроків у початковій школі, у т.ч. в інклюзивному класі.

ПРН 14. Проектувати програми спільної діяльності учня й учителя на уроках у початковій школі в умовах упровадження нових педагогічних технологій (в т.ч. в інклюзивному класі).

ПРН 15. Використовувати сучасні методи і методичні прийоми навчання на уроках у початкових класах.

ПРН 17. Здатність до організації освітнього процесу з використанням сучасних методик та педагогічних технологій інклюзивної освіти.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Усього	лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин	120 години / 4 кредити ЄCTS	30	14	76

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2020	1	Початкова освіта	1	н

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Здобувачі вищої освіти отримують додаткову інформацію з курсу за допомогою використання мультимедійного обладнання – перегляду презентацій, відеоматеріалів, інтернет ресурсів.

8. Політика курсу

На заняттях слід дотримуватись політики академічної доброчесності.

На заняттях вітаються технології практико-орієнтованого навчання. При оцінюванні враховується пізнавальна активність здобувачів вищої освіти, глибина засвоєного ними матеріалу з курсу. Завдання до кожної теми викладач надає наприкінці попереднього заняття. Всі вид робіт необхідно виконувати в зазначені строки. При виконанні всіх завдань і видів контролю курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Пропущені заняття відпрацьовуються протягом 2 тижнів на кафедрі в часи консультацій викладача.

9. Структура курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	усього	денна			заочна			
		у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі.	4	2		2	8			8
Тема 2. Технології індивідуалізації освітнього процесу в інклюзивному середовищі.	6	2		4	2	2		
Тема 3. Диференційоване викладання в класі з інклюзивним навчанням.	8	2	2	4	4		2	2
Тема 4. Традиційне інтенсивне навчання для дітей з ООП.	6	2		4	2	2		
Тема 5. Технологія інтерактивного навчання в початковій школі для дітей з ООП.	8	2	2	4	10	2		8
Тема 6. Проблемне навчання в інклюзивному класі.	8			8	4		2	2
Тема 7. Проектне навчання в інклюзивному класі.	6	2		4	8			8
Тема 8. Технології спільного викладання в інклюзивному класі.	6	2	2	2	8			8
Тема 9. Технології подолання навчальних і поведінкових труднощів.	6	2	2	2	8			8
Тема 10. Технології адаптації освітнього середовища.	6	2		4	4			4
Тема 8. Здоров'язберігаюча технології для «особливих дітей».	8	2	2	4	8			8
Тема 9. Інформаційно-комунікаційні технології підтримки інклюзивного навчання в початковій школі.	6	2		4	8			8

Тема 10. Вимоги до використання інформаційних технологій в роботі з дітьми з особливими потребами.	8			8	4		2	2
Тема 11. Комп'ютерні ігри як засіб навчання дітей з особливими потребами.	8	2	2	4	10	2		8
Тема 12. Соціальні мережі як засіб підтримки освітнього процесу та соціально-педагогічної роботи з учнями, які мають функціональні обмеження.	6	2		4	8			8
Тема 13. Засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання дітей з порушеннями слуху.	6	2	2	2	8		4	4
Тема 13. Засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання дітей з порушеннями зору.	8			8	8			8
Тема 14. Засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання дітей з ДЦП.	6	2		4	8			8
Усього годин	120	30	14	76	120	8	8	104

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Лекція 1. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі 1. Інновації в освітній діяльності з дітьми з особливими освітніми потребами. 2. Пріоритетними напрямками впровадження інноваційних технологій у навчання дітей з особливими потребами. 3. Класифікація технологій в інклюзивній освіті. 4. Етапи упровадження технологій інклюзивного навчання.	2
2	Лекція 2. Технології індивідуалізації освітнього процесу 1. Поняття технології індивідуалізації освітнього процесу. 2. Особистісно-орієнтоване навчання в інклюзивній освіті. 3. Теорія множинного інтелекту.	2

3	<p>Лекція 3. Диференційоване викладання в класі з інклюзивним навчанням.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Диференційоване викладання: витоки і сутність 2. Принципи використання різноманітних форм організації навчального процесу. 3. Диференціація процесу. 4. Диференціація продукту (результату навчання). 5. Диференційоване викладання за стандартизованим курикулумом. 	2
4	<p>Лекція 4. Традиційне інтенсивне навчання для дітей з ООП.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Базові елементи традиційного інтенсивного навчання. 2. Форми організації процесу навчання в інклюзивній школі. 3. Класифікація форм організації навчання. 	2
5	<p>Лекція 5. Технологія інтерактивного навчання в початковій школі для дітей з ООП.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтерактивне навчання. 2. Класифікація інтерактивних методів навчання. 3. Кооперативне навчання. 4. Інтерактивні методи навчання в ЗЗСО. 5. Інтерактивні технології навчання у початковій школі. 	2
6	<p>Лекція 6. Проектне навчання в інклюзивному класі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність проектного навчання. 2. Види проектів. 3. Участь дітей з особливими освітніми потребами в шкільних проектах. 	2
7	<p>Лекція 7. Технології спільного викладання в інклюзивному класі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність спільного викладання. 2. Основні моделі спільного викладання. 3. Методика проведення уроку за технологією спільного викладання в інклюзивному класі. 	2
8	<p>Лекція 8. Технології подолання навчальних і поведінкових труднощів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Технології спеціальної педагогіки. 2. Технології нейропсихологічного підходу. 	2
9	<p>Лекція 9. Технології адаптації освітнього середовища.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура освітнього середовища. 2. Сутність процесів адаптації та модифікації для 	2

	<p>ефективності навчання учнів з особливими освітніми потребами.</p> <p>3. Види адаптації і пристосувань для дітей з особливими освітніми потребами.</p>	
10	<p>Лекція 10. Здоров'язберезувальні технології для «особливих дітей».</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика проведення дихальної гімнастики. 2. Методика проведення звукової гімнастики. 3. Методика проведення пальчикової гімнастики. 4. Методика проведення фізкультхвилинок. 5. Особливості рухової терапії дітям з особливими освітніми потребами. 	2
11	<p>Лекція 11. Інформаційно-комунікаційні технології підтримки інклюзивного навчання в початковій школі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні засади інформатизації процесів інклюзивного навчання. 2. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у підтримці інклюзивного навчання. 3. Особливості здобуття освіти дитиною з особливими освітніми потребами, вадами у стані здоров'я та інвалідністю в умовах інклюзивного навчання. 	2
12	<p>Лекція 12-13. Вимоги до використання інформаційних технологій в роботі з дітьми з особливими потребами.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальні мережі як засіб підтримки освітнього процесу та соціально-педагогічної роботи з учнями, які мають функціональні обмеження. 2. Комп'ютерні ігри як засіб навчання дітей з особливими потребами. 	4
13	<p>Лекція 13-14. Засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання дітей з особливим освітніми потребами.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання дітей з порушеннями слуху. 2. Засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання дітей з порушеннями зору. 3. Засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання дітей з ДЦП. 	4
Разом		30

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Методи навчання та форми контролю	Кількість годин
1.	<p>Тема 1. Диференційоване викладання в класі з інклюзивним навчанням.</p> <p>6. Диференційоване викладання: витоки і сутність</p> <p>7. Принципи використання різноманітних форм організації навчального процесу.</p> <p>8. Диференціація процесу.</p> <p>9. Диференціація продукту (результату навчання).</p> <p>10. Диференційоване викладання за стандартизованим курикулумом.</p>	<p>проектна робота в мікрогрупах, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій, практико-орієнтовані завдання</p>	2
2.	<p>2. Технологія інтерактивного навчання в початковій школі для дітей з ООП.</p> <p>1. Інтерактивне навчання.</p> <p>2. Класифікація інтерактивних методів навчання.</p> <p>3. Кооперативне навчання.</p> <p>4. Інтерактивні методи навчання в ЗЗСО.</p> <p>5. Інтерактивні технології навчання у початковій школі.</p>	<p>опитування, дискусія, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій</p>	2
3.	<p>Тема 3. Технології спільного викладання в інклюзивному класі.</p> <p>1. Сутність спільного викладання.</p> <p>2. Основні моделі спільного викладання.</p> <p>3. Методика проведення уроку.</p>	<p>вирішення практичних задач, практико-орієнтовані завдання, опитування, робота в парах</p>	2
4.	<p>Тема 4. Технології подолання навчальних і поведінкових труднощів.</p> <p>1. Технології спеціальної педагогіки.</p> <p>2. Технології нейропсихологічного підходу.</p>	<p>вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій, практико-орієнтовані завдання</p>	2

5.	<p>Тема 5. Здоров'язбережувальні технології для «особливих дітей».</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика проведення дихальної гімнастики. 2. Методика проведення звукової гімнастики. 3. Методика проведення пальчикової гімнастики. 4. Методика проведення фізкультхвилинок. 5. Особливості рухової терапії дітям з особливими освітніми потребами. 	робота в парах, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій, практико-орієнтовані завдання	2
6.	<p>Тема 6. Використання комп'ютерних технологій у навчанні дітей з особливими освітніми потребами.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Комп'ютерні технології та їх види. 2. Комп'ютерні ігри як засіб навчання дітей з особливими потребами. 	вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій, практико-орієнтовані завдання	2
7.	<p>Тема 7. Засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання дітей з особливим освітніми потребами.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання дітей з порушеннями слуху. 2. Засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання дітей з порушеннями зору. 3. Засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання дітей з ДЦП. 	дискусія, опитування, практико-орієнтовані завдання	2
Разом			14

Завдання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Завдання для самостійної роботи студентів*
1	Огляд літературних джерел
2	Конспект
3	Конспект уроку
4	Реферат або презентація

10. Методи контролю

Усний, письмовий, тестовий контроль, практична перевірка під час практичних занять, поточний контроль, контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, презентації, творчі проекти тощо), періодичний контроль (перша та друга контрольні точки), підсумковий (семестровий) контроль.

13. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються студентам з освітньої компоненти «Технології інклюзивного навчання в початковій школі», є сумою балів за виконання практичних завдань та підсумкового модульного контролю. Впродовж семестру студент за поточний контроль отримує – 40 балів та під час складання 2-х періодичних контрольних робіт – 60 балів.

Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання студентами, оцінюються як частина теми практичного заняття.

Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmQMu206ffea4Kjx3_Q/view

та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №5 від 24.10.2019 р.)

<https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTkvL-LNTIjWRX/view>

В межах дисципліни передбачено перезарахування балів за тему (теми), змістові блоки дисципліни, отриманих студентом за результатами участі у різних формах (інституційних, дистанційних, дуальних) і видах (семінари, практикуми, тренінги, вебінари, майстер-класи тощо) неформальної освіти.

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Робота на практичному занятті Самостійна робота Усна відповідь, тестування, виконання ситуаційних завдань та вправ	5 балів: 5 – Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та

додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями

4 – Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями

3 – Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

2 – Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити

	узагальнення, висновки
Складання конспекту, тестів для поточної роботи	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), а також відобразив у рецензії власне відношення до проблеми і до роботи в цілому; склав 10 тестових завдань; – 4 бали – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), склав 10 тестових завдань; – 3 бали – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), але у рецензії не відображено власне відношення до проблеми і до роботи в цілому, склав менше ніж 10 тестових завдань; – 2 бали – спостерігаються суттєві помилки, студент не достатньо продемонстрував знання наукової праці вченого, не склав 10 тестових завдань;
Творчі завдання	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат.
Компетентнісно-орієнтовні завдання (презентація тощо).	<ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – презентація містить не менш ніж 15 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекцій, фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об'єктів, малюнків, фото тощо; – 4 бали – презентація містить не менш ніж 12 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекцій,

	<p>фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об’єктів, малюнків, фото тощо;</p> <p>– 3 бали – презентація містить 10 і меншу кількість слайдів, текст та фон заважають сприймати інформацію, недостатня кількість демонстраційного матеріалу (таблиці, діаграми, схеми, малюнки тощо),</p> <p>– 2 бали – зміст презентації не відповідає темі, візуально не сприймається, плагіат</p>
--	--

1. Система оцінювання компетенцій студентів є стимулюючою, заохочувальною, максимально об’єктивною, простою з чіткими критеріями оцінювання.

2. Національна оцінна шкала є чотирьохбальною для оцінювання результатів іспитів і диференційованих заліків і двобальною для оцінювання відповідей студентів на недиференційованому заліку.

3. Основним видом контролю знань, умінь, навичок та способів їх застосування є поточний контроль для якого використовується національна оцінна шкала «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з відповідними до неї балами, тобто числами «5», «4», «3», «2». Ці бали виставляються за кожне практичне заняття в академічний журнал.

4. Всі види діяльності на практичному (семінарському) занятті, в тому числі і за виконану самостійну роботу, оцінюються оцінками «5», «4», «3», «2», які заносяться в академічний журнал.

Самостійно підготовлені теми або розв’язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання студентами, оцінюються як частина теми практичного (семінарського) заняття.

На практичному занятті студент може отримати декілька оцінок за різні види діяльності за чотирьохбальною шкалою від «відмінно» до «незадовільно», але в балах «5», «4», «3», «2». Бали періодичної контрольної роботи, яка може проводитись за рік або семестр чотири, два або один раз, виставляються відповідно максимум 25, 50 і 100 балів за одну контрольну.

Наприклад, періодичний контроль, який проводиться двічі в семестрі, є сумою балів (середньозважена оцінка) поточного контролю і балів за контрольну роботу за такою формулою: $S_1 = X_0 + X_1 = 4 + 18 = 22(б)$,

Де S_1 – сума балів за перший періодичний контроль, X_0 – середньозважене балів за всі теми, включаючи теми і питання винесені на самостійну роботу, що передують першому періодичному контролю; X_1 – бали першої періодичної контрольної роботи.

Студент має право на підвищення результату тільки однієї контрольної роботи протягом тижня після її написання.

Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені практичні заняття і не мати за них незадовільних оцінок.

Невідпрацьовані заняття є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю як такого, що не виконав навчальний план.

Підсумкова оцінка складається із суми балів за періодичні контрольні роботи за формулою:

$$S = S_1 + S_2$$

Сума (S) дорівнює 100 балам.

Підсумковим контролем вивчення дисципліни є екзамен, де здобувач вищої освіти має набрати максимальну кількість балів – 100. Форма проведення екзамену – письмова.

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
1-й періодичний контроль	2-й періодичний контроль	100	100
20 + 30 = 50	20 + 30 = 50		

Примітка: сума балів 2-ох періодичних контролів + 100 балів (набрані на екзамені) = сума усіх балів ділиться на два.

Структура екзаменаційного білета включає три питання. Перші два становлять теоретичні питання (репродуктивно-продуктивного характеру), що оцінюються по 25 балів кожне, відсутність відповіді не оцінюється взагалі.

1-5 балів ставиться, якщо відповідь фрагментарна на рівні елементарного відтворення окремих фактів, об'єктів; з грубими помилками, відсутнє розуміння основної суті питання, узагальнення.

6-10 балів ставиться за відповідь, в якій у відповіді відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому володіє суттю питання, виявляє знання навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки але іноді припускається грубих помилок.

11-15 балів ставиться за відповідь, з якої видно оволодіння загальним понятійним апаратом, орієнтування в теоретичному матеріалі навчального предмета, але при розкритті основних питань допускаються суттєві помилки: немає визначень, правил, відсутні приклади на підтвердження викладеної теорії або відповідь неповна, нелогічна.

16-19 балів ставиться за розкриття основних питань, де відтворюється значна частина навчального матеріалу, але не скрізь наводяться приклади до них, має місце

деяка їх необґрунтованість; матеріал викладено в певній логічній послідовності, що говорить про вільне володіння лекційним і практичним матеріалом, але при цьому виявлено дві-три несуттєві помилки; можлива присутність деяких недоліків у вигляді технічних помилок та описок.

20-25 балів виставляється, якщо основні питання розкриті на високому теоретичному і практичному рівнях та у повному обсязі, видно орієнтування в матеріалі, наводяться приклади; якість відповідей свідчить про вільне володіння матеріалом лекційних і практичних занять, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом з навчальної дисципліни; є особиста точка зору, аргументована і підкріплена науковими теоріями; можлива присутність деяких недоліків у вигляді описок.

Третє питання – 50 тестових завдань. В судженнях пишеться відповідь – «так» чи «ні» або «+» чи «-». Правильна відповідь за кожне судження оцінюється 1 балом. Кожне питання тесту оцінюється також 1 балом.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. Рекомендована література

Основна

1. Інноваційні технології в корекційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами : навч.-метод. посібник / за заг. ред. Л.Галенко. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 110 с.
2. Інтегративний підхід : актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи: навчально-методичний посібник / уклад.: Н.Б.Ларіонова, Н.М.Стрельцова. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 76 с.
3. Колупаєва А. А. Педагогічні технології інклюзивного навчання / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. Харків : Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. 160 с.
4. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агенство Україна», 2019. 300с.
5. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник / [А.В.Гета, В.М.Заїка, В.В.Коваленко та ін.] ; за заг. ред. Ю.Г.Носенко. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с.
6. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / За загальною редакцією Колупаєвої А.А. К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2012. 120 с.
7. Управління педагогічними інноваціями в інклюзивній освіті: [навч. посіб.] / А.М.Ананьєв, С.В.Воронова, М.В.Малік, О.О.Сакалюк, М.М.Тодорова, М. М. Торган, Н. М. Черненко [та ін.] ; за заг. наук. ред. С.К.Хаджирадевої. К. : Освіта України, 2014. 244 с.

Допоміжна

1. Бондар В.І. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М.Монтессорі: навч. посіб./ В. І. Бондар, А. М. Ільченко. – Полтава : РВВ ПДАА, 2009. – 252 с.
2. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» [Електронний ресурс] . Програма «Інклюзивна освіта». / Режим доступу: <http://ussf.kiev.ua>
3. Дубич К. В. Роль технологізації у впровадженні інклюзивного навчання //Зб. наук. праць : Духовність особистості : методологія, теорія і практика / К. В. Дубич. – Луганськ : Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В.Даля, 2011. – 208с.
4. Купрєєва О. І. Психологічний супровід студентів з інвалідністю в інтегрованому освітньому середовищі // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами : тези доповідей / О. І. Купрєєва – К., Вид-во Університет «Україна», 2005 — 600 с.
5. Колупаєва А. А. Педагогічні технології інклюзивного навчання / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. – Харків : Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. – 160с. – (Інклюзивна освіта).

6. Коцур Н.І. Здоров'язберігальні технології у процесі підготовки майбутніх учителів / Н.І.Коцур // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди. – №21. – 2011. – С. 124-128.
7. Нова українська школа [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://nus.org.ua/questions/inklyuzyvne-navchannya-vidpovidi-pro-vazhlyve/>
8. Про реформу середньої освіти в Україні, або якою буде «Нова українська школа» [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://osvita.ua/school/reform/55481/>

14. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inklyuzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf>
2. [http://interactive.ranok.com.ua/upload/file/%D0%98%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D1%8F/Navch%20ditei%20z%20osobl%20osvitnim%20potrebamy%20v%20inkl%20seredovysychi%20\(Kolupaieva_Taranchenko\).pdf](http://interactive.ranok.com.ua/upload/file/%D0%98%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D1%8F/Navch%20ditei%20z%20osobl%20osvitnim%20potrebamy%20v%20inkl%20seredovysychi%20(Kolupaieva_Taranchenko).pdf)

